

C-154

Green Deal Biobased Bouwen

Partijen:

1. De Minister van Economische Zaken, de heer H.G.J. Kamp, de Minister voor Wonen en Rijksdienst, de heer drs. S.A. Blok, en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, mevrouw W.J. Mansveld, allen handelend in hun hoedanigheid van bestuursorgaan, samen hierna te noemen: Rijksoverheid;
2.
  - a. Aldus Bouwinnovatie; te dezen vertegenwoordigd door de heer Atto Harsta;
  - b. IFD Products ; te dezen vertegenwoordigd door de heer Bob Verheul;
  - c. Dutch Green Building Council, te dezen vertegenwoordigd door de heer Maarten Dansen;
  - d. ECOboard Europe BV, te dezen vertegenwoordigd door de heer Waldo Chotkoe;
  - e. Eco-Makelaar, te dezen vertegenwoordigd door de heer Richard de la Roy;
  - f. Foreco Dalfsen BV, te dezen vertegenwoordigd door de heer Klaas Jan Swager;
  - g. Gebiedsonderneming Laarberg BV (Biobased Informatie Centrum Achterhoek), te dezen vertegenwoordigd door de heer Christiaan Kats;
  - h. Greenhuus, te dezen vertegenwoordigd door de heer Kees van Wuyckhuuse;
  - i. Groenebouwmaterialen, te dezen vertegenwoordigd door de heer Frederik Winterwerp;
  - j. Innovatie Centrum Duurzaam Bouwen BV, te dezen vertegenwoordigd door de heer Maurice van der Meer, hierna te noemen: ICDuBo;
  - k. Ingenieursbureau IOB, te dezen vertegenwoordigd door de heer Hans van der Torren;
  - l. NPSP Bouw BV, vertegenwoordigd door de heer Willem Bottger;
  - m. ORGA architect, te dezen vertegenwoordigd door mevrouw Renee Petiet;
  - n. Saint-Gobain Distribution The Netherlands BV (RaabKarcher), te dezen vertegenwoordigd door de heer Gerhard Hospers;
  - o. RDM Campus/Concept House Village (HRO), te dezen vertegenwoordigd door de heer Bert Hooijer;
  - p. Rolsma Lijnolieverven BV, te dezen vertegenwoordigd door de heer Bas van der Geest;
  - q. Stichting SBR (handelsnaam SBRCURnet), te dezen vertegenwoordigd door de heer Jack de Leeuw;
  - r. Stichting Agrodome, te dezen vertegenwoordigd door de heer Fred van der Burgh;
  - s. Verduurzaamd Hout Nederland, te deze vertegenwoordigd door mevrouw Berdien van Overeem;
  - t. Villanova architecten, te dezen vertegenwoordigd door de heer Andries Laane;
  - u. Warmteplan BV, te dezen vertegenwoordigd door de heer Dick van der Woude;
  - v. Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek, researchinstituut Food & Biobased Research, te dezen vertegenwoordigd door Raoul Bino;

partijen genoemd onder 2 a tot en met v, hierna samen te noemen: Biobased Bouwbedrijven;

partijen genoemd onder 1 en 2 hierna samen te noemen: Partijen;

Algemene overwegingen:

1. Om onze welvaart ook voor toekomstige generaties te behouden is het nodig om het concurrentievermogen van onze economie te versterken en tegelijkertijd de belasting van het milieu en de afhankelijkheid van fossiele energie en schaarse grondstoffen te verminderen.
2. Creativiteit, ondernemerschap en innovatie zijn essentieel om deze omslag naar groene groei mogelijk te maken. Bedrijven, burgers en maatschappelijke organisaties nemen volop concrete initiatieven voor vergroening van economie en samenleving. Met de Green Deal aanpak wil het kabinet deze dynamiek in de samenleving op groene groei optimaal benutten.

3. Green Deals bieden bedrijven, burgers en organisaties een laagdrempelige mogelijkheid om samen met de overheid te werken aan groene groei. Initiatieven uit de samenleving staan daarbij aan de basis. Daar waar deze tegen belemmeringen aanlopen die volgens initiatiefnemers kunnen worden aangepakt op rijksniveau, wil het kabinet zich inzetten deze weg te nemen of op te lossen om zo deze initiatieven te faciliteren en te versnellen. In een Green Deal leggen partijen hierover concrete afspraken schriftelijk vast.
4. De resultaten van een Green Deal kunnen gebruikt worden bij andere, vergelijkbare projecten, waardoor er navolging kan plaatsvinden en de reikwijdte van een Green Deal kan worden vergroot zonder dat daar specifieke ondersteuning vanuit de Rijksoverheid tegenover staat.

Specifieke overwegingen Green Deal Biobased Bouwen

1. Met de biobased economy wordt “een economie die zijn grondstoffen betreft uit de levende natuur (biomassa, ‘groene grondstoffen’) als onderdeel van een groene of duurzame economie” bedoeld.
2. De biobased economy kan met de juiste keuzes economische kansen bieden en deels een oplossing bieden voor maatschappelijke uitdagingen, zoals klimaatverandering, energiezekerheid en grondstoffenschaarste.
3. In het Nationaal Energieakkoord is benoemd dat substitutie van fossiele grondstoffen door hernieuwbare grondstoffen en gerecycled materiaal een potentieel positief effect heeft op het verder reduceren van broeikasgasemissies. Uitgangspunt is cascadering van biobased materialen, waarbij verduurzaming en energieproductie en duurzaam materiaalengebruik samen gaan.
4. Biobased bouwen is het bouwen met biobased bouwmaterialen, dat wil zeggen bouwmaterialen uit de levende natuur (biomassa, ‘groene grondstoffen’) en toepassing van biobased producten en bouwconcepten. Deze Green Deal beoogt een bijdrage te leveren aan de toepassing van biobased bouwmaterialen.
5. Kennis over biobased bouwen is opgebouwd in voorbeeldprojecten zoals Agrodome in Wageningen en het Concept House Village in Rotterdam.
6. Het Biobased Paviljoen bij ICDuBo is een expositie- en informatieruimte vallend onder het InterregIVb project, Cycle Assessment Procedure for Eco-Materials (CAP’EM) van de Stichting Agrodome. Het paviljoen is door Agrodome in samenwerking met ICDuBo en RDM Campus/Concept House Village (HRO), gebouwd en ingericht. Het paviljoen is gericht op het vergroten van het draagvlak voor ecologische bouwmaterialen, het bevorderen van de productie, de distributie en het gebruik van ecologische materialen in de bouwsector en het aanzetten tot innovaties in de maatschappij. Vanaf de opening in september 2012 tot aan de zomer van 2013 zijn door ICDuBo, RDM Campus/Concept House Village (HRO), en Stichting Agrodome in het kader van het Europese InterregIVb project CAP’EM een vijftal workshops georganiseerd met stakeholders, waaruit het initiatief voor deze Green Deal Biobased Bouwen is ontstaan.
7. De Biobased Bouwbedrijven hebben geconstateerd dat biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten in de bouwwereld ondanks de succesvolle voorbeeldprojecten minder worden toegepast dan conventionele bouwmaterialen.
8. Er is geen gelijk speelveld voor biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten. Reden hiervoor is dat milieudata ontbreken, er weinig gestandaardiseerde beoordelingsmethoden voor biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten bestaan en deze materialen, producten en concepten relatief onbekend zijn in de bouwwereld.
9. Op grond van het Bouwbesluit 2012 moet in 2013 bij elke aanvraag om een omgevingsvergunning voor het bouwen van woningen en van kantoren met een gebruiksoppervlak groter dan 100 m² een milieuprestatieberekening worden bijgevoegd. Elke berekening moet worden uitgevoerd met de zogenoemde ‘Bepalingsmethode Milieuprestatie gebouwen en GWW-werken’, in combinatie met de Nationale Milieu Database.
10. Het initiatief van de Biobased bouwbedrijven is er op gericht de positie van biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten te verbeteren en te bewerkstelligen dat de deze kunnen worden geïncorporeerd in het systeem van het berekenen van de milieuprestatie.

Komen het volgende overeen:

1. Doel van de Green Deal Biobased Bouwen

Artikel 1 Doelstellingen

Het bevorderen van de toepassing van biobased materialen, producten en bouwconcepten door het creëren van een gelijk speelveld hiervoor door:

- 1) Het beschikbaar stellen van data van biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten zodat voldaan kan worden aan de relevante bouw- en milieuregelgeving waardoor de positie van biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten wordt verbeterd;
- 2) Het verbeteren van de kennisuitwisseling over de beschikbaarheid en toepasbaarheid van biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten;
- 3) Het ontwikkelen van een coherente marktstrategie met betrekking tot biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten.

2. Inzet en acties Biobased Bouwbedrijven

Artikel 2 Algemene inzet en acties Biobased Bouwbedrijven

De Biobased Bouwbedrijven richten zich op realisatie van de doelstellingen van de Green Deal Biobased Bouwen door samenwerking en door uitwisseling van kennis en ervaring.

Artikel 3 Plan van Aanpak

1. De Biobased Bouwbedrijven stellen in het kader van de uitvoering van de Green Deal Biobased Bouwen een plan van aanpak op dat december 2013 gereed zal zijn. In het plan van aanpak wordt vastgelegd welke acties en projecten de Biobased Bouwbedrijven gezamenlijk en afzonderlijk in het kader van deze deal zullen ontplooiën zoals bedoeld in artikel 4 en 5, op welke termijn, alsmede welke concrete resultaten kunnen worden verwacht. De Biobased Bouwbedrijven leggen het plan van aanpak ter informatie voor aan de Rijksoverheid.
2. In het plan van aanpak worden naast de in lid 1 genoemde onderdelen ook de volgende onderwerpen opgenomen:
  - a) Omschrijving van de biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten die kansrijk zijn om op korte termijn een betere of sterkere marktpositie in de bouw te krijgen.
  - b) Een overzicht van de relevante wet- en regelgeving die belemmerend werkt voor het verbeteren en versterken van de positie van biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten.
  - c) Een inventarisatie van de te verwachte voordelen ten aanzien van CO₂-vastlegging, gezondheid en grondstofvoorraad die biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten hebben ten opzichte van de gangbare materialen in de bouw.
3. Namens de Biobased Bouwbedrijven zal Stichting Agrodome projectleider zijn van het plan van aanpak.
4. De Biobased Bouwbedrijven komen bijeen in projectteams die de verschillende onderdelen van het plan van aanpak uitvoeren en andere acties en projecten in het kader van deze Green Deal. Zij zullen daarbij grotendeels zelfondersteunend zijn. Elk projectteam benoemt een trekker die de voortgang bewaakt.
5. ICDuBo biedt de noodzakelijke ondersteuning aan de projectteams die actie en projecten uitvoeren in het kader van deze deal.

Artikel 4 Aansluiting en incorporatie in bouw- en milieuregelgeving

De Biobased Bouwbedrijven spannen zich in om te zorgen voor een betere aansluiting en incorporatie van biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten in de relevante bouw- en milieuregelgeving. Daartoe ondernemen zij de volgende activiteiten:

- a. Het in kaart brengen van de belemmeringen om de biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten in de milieuprestatieberekeningen en -verklaringen in te passen.

- b. Het opstellen van een advies met een voorstel voor mogelijke oplossingen om te komen tot een gelijk speelveld in relatie tot de milieuprestatieberekeningen en –verklaringen van niet biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten;
- c. Het bepalen of aandragen van de productspecifieke of branchegemiddelde milieudata van biobased bouwmaterialen of fabrikanteigen productdata, voor zover deze ontbreken in de milieuprestatieverklaringen, voor biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten die kansrijk zijn om op korte termijn een betere positie in de bouw te krijgen. Daardoor kunnen biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten worden opgenomen in instrumenten als de Nationale Milieudatabase, GPR en MilieuRelevante ProductInformatie(MRPI);
- d. In beeld brengen waar eventueel het ontwikkelen van normen en gestandaardiseerde beoordelingsmethoden van de biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten noodzakelijk is om op een gelijke wijze als niet-biobased bouwmaterialen opgenomen te kunnen worden ten aanzien van bouwregelgeving.

Artikel 5 Kennisuitwisseling

De Biobased Bouwbedrijven spannen zich in om kennis en kennisuitwisseling over de beschikbaarheid en toepasbaarheid van biobased materialen, producten en bouwconcepten te bevorderen door:

- a. het opstellen van een marketingprogramma om de onbekendheid van biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten in de reguliere bouwwereld weg te nemen en de mogelijkheden van biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten onder de aandacht te brengen bouwmaterialen, producten en bouwconcepten en het vertalen van die lacunes naar prioritaire thema's waarover kennis verzameld moet worden;
- b. het opstellen van een strategie voor de wijze van kennisoverdracht van wetenschap naar praktijk;
- c. het opstellen van een strategie voor de wijze van over de te hanteren uniforme namen en begrippen in het kader van de kennisoverdracht en de positionering van biobased bouwen binnen het speelveld aan duurzame & groene initiatieven;
- d. het opzetten van een kennisbank over biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten, toegankelijk voor de bouwwereld;
- e. het opzetten van een scholingsprogramma over biobased bouwmaterialen en bouwtechnieken in combinatie met bestaande demonstratiecentra waar deze materialen beschikbaar zijn ("op de plank liggen") en gedemonstreerd kunnen worden.
- f. Het uitvoeren van het scholingsprogramma in 2014, drie maal voor bouwpartijen en tweemaal voor architecten.
- g. Het opzetten van een open source netwerk waarin kennis over en ervaring met biobased bouwmaterialen en –technieken worden geëvalueerd en beschikbaar worden gesteld voor iedereen.
- h. Het opstellen van een marketingstrategie gebaseerd op de geïnventariseerde voordelen van biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten in de bouw en de ervaringen in de huidige bouwpraktijk met betrekking tot de biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten bij relevante spelers in de bouw. Daarbij komen aan bod:
  - i. het benoemen van lacunes in kennis met betrekking tot biobased bouwmaterialen, producten en concepten.
  - j. Bij afronding van de Green Deal de resultaten zodanig weer geven en uit dragen dat deze gebruikt kunnen worden door bouwpartijen die actief aan de gang willen met biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten. Ook worden aanbevelingen gedaan waar de bevindingen getoetst en verfijnd kunnen worden gegeven, inclusief een algemene opzet voor een monitoring- en evaluatieplan.

3 Inzet en acties Rijksoverheid

Artikel 6 Algemene inzet en acties Rijksoverheid

1. De Rijksoverheid wijst een vaste contactpersoon aan voor de Biobased Bouwbedrijven bij het Ministerie van Economische Zaken. De contactpersoon levert een actieve bijdrage aan de uitvoering van deze Green Deal. De contactpersoon brengt de relevante publieke en – waar mogelijk – private partijen bij elkaar voor een dialoog.
2. De Rijksoverheid stelt publieke kennis beschikbaar over het beleid over en de interpretatie van het Bouwbesluit.
3. De Rijksoverheid spant zich in om waar mogelijk bestaande beleidskaders aan te passen om de marktpositie voor biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten te verbeteren en te versterken.

Artikel 7 Inzet van de Rijksoverheid in het kader van Duurzaam Inkopen

De Rijksoverheid spant zich in om in het kader van het duurzaam inkoopbeleid, het gebruik en de toepassing van voor biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten verder te stimuleren door:

- a. een kennisuitwisseling tussen inkopers van verschillende overheden te organiseren;
- b. in samenwerking met Rijksinkopers hulpmiddelen te ontwikkelen om te verhelderen hoe in een aanbestedingstraject gunningscriteria en de weging daarvan zouden kunnen worden ingevuld, zodat de positie van biobased bouwmaterialen, producten en bouwconcepten wordt verbeterd;
- c. het zo goed mogelijk integreren van de criteria voor biobased bouwmaterialen in de duurzaaminkoopcriteria van verschillende productgroepen.

Artikel 8 Werkgroep

1. Binnen 3 maanden na ondertekening van deze Green deal wordt door Partijen een werkgroep samengesteld, die wordt belast met de monitoring en uitvoering van deze Green Deal.
2. De werkgroep legt contact met de werkgroep van de Green Deal Groen Bouwen en de stuurgroep van de Green Deal Bevordering Duurzaam Bosbeheer om de mogelijkheden te verkennen voor samenwerking.

4 Slotbepalingen

Artikel 9 Uitvoering in overeenstemming met het Unierecht

De afspraken van deze Green Deal zullen in overeenstemming met het recht van de Europese Unie worden uitgevoerd in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technisch normen en voorschriften.

Artikel 10 Wijzigingen

1. Elke Partij kan de andere Partijen schriftelijk verzoeken de Green Deal te wijzigen. De wijziging behoeft de schriftelijke instemming van alle Partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen zes weken nadat een Partij de wens daartoe aan de andere Partijen schriftelijk heeft medegedeeld.
3. De wijziging en de verklaringen tot instemming worden in afschrift als bijlagen aan de Green Deal gehecht.
4. De wijziging wordt openbaar gemaakt, onder andere door publicatie in de Staatscourant.

Artikel 11 Evaluatie

1. Partijen zullen de uitvoering en werking van deze Green Deal voor 1 januari 2015 evalueren.
2. De evaluatie zal worden verricht door de Rijksoverheid en een verslag daarvan zal worden opgemaakt door Rijksoverheid.

Artikel 12 Toetreding van nieuwe partijen

1. Er kunnen nieuwe partijen toetreden tot deze Green Deal.
2. Een nieuwe partij maakt haar verzoek tot toetreding schriftelijk bekend aan de Rijksoverheid. Zodra alle Partijen schriftelijk hebben ingestemd met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende partij de status van Partij van de Green Deal en gelden voor die Partij de voor haar uit de Green Deal voortvloeiende rechten en verplichtingen.
3. Het verzoek tot toetreding en de verklaring tot instemming worden als bijlage aan de Green Deal gehecht.

Artikel 13 Opzegging

Elke Partij kan deze Green Deal met inachtneming van 3 maanden schriftelijk opzeggen.

Artikel 14 Nakoming

Partijen komen overeen dat de nakoming van de afspraken van de Green Deal niet in rechte afdwingbaar is.

Artikel 15 Inwerkingtreding

1. Deze Green Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle Partijen en loopt tot en met 2015.
2. Partijen nemen de uitvoering van alle in deze Green Deal genoemde afspraken zo snel mogelijk ter hand.

Artikel 16 Openbaarmaking

Deze Green Deal zal net als andere afgesloten Green Deals openbaar worden gemaakt, onder andere in de Staatscourant, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de gesloten Green Deals, zodat navolging hiervan kan worden bevorderd.

**Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend te Amsterdam
op 12 november 2013**

De Minister van Economische Zaken,

.....
H.G.J. Kamp

De Minister voor Wonen en Rijksdienst,

.....
drs. S.A. Blok

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,

.....
W.J. Mansveld

Aldus Bouwinnovatie,

.....
de heer Atto Harsta

IFD Products,

.....
de heer Bob Verheul

Dutch Green Building Council,

.....
de heer Maarten Dansen

ECOboard Europe BV,

.....
de heer Waldo Chotkoe

Eco-Makelaar,

.....
de heer Richard de la Roy

Foreco Dalfsen BV,

.....
de heer Klaas Jan Swager

Gebiedsonderneming Laarberg BV (Biobased Informatie Centrum Achterhoek),

.....
de heer Christiaan Kats

Greenhuus,

.....
de heer Kees van Wuyckhuysse

Groenebouwmaterialen,

.....
de heer Frederik Winterwerp

Innovatie Centrum Duurzaam Bouwen BV,

.....
de heer Maurice van der Meer,

Ingenieursbureau IOB,

.....
de heer Hans van der Torren

NPSP Bouw BV,

.....
de heer Willem Bottger

ORGA architect,

.....
mevrouw Renee Petiet

Saint-Gobain Distribution The Netherlands BV (RaabKarcher),

.....
de heer Gerhard Hospers

RDM Campus/Concept House Village (HRO),

.....
de heer Bert Hooijer

Rolsma Lijnolieverven BV,

.....
de heer Bas van der Geest

Stichting SBR,

.....
de heer Jack de Leeuw

Stichting Agrodome,

.....
de heer Fred van der Burgh

Verduurzaamd Hout Nederland,

.....
mevrouw Berdien van Overeem

Villanova architecten,

.....
de heer Andries Laane

Warmteplan BV,

.....
de heer Dick van der Woude

Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek,

.....
de heer Raoul Bino